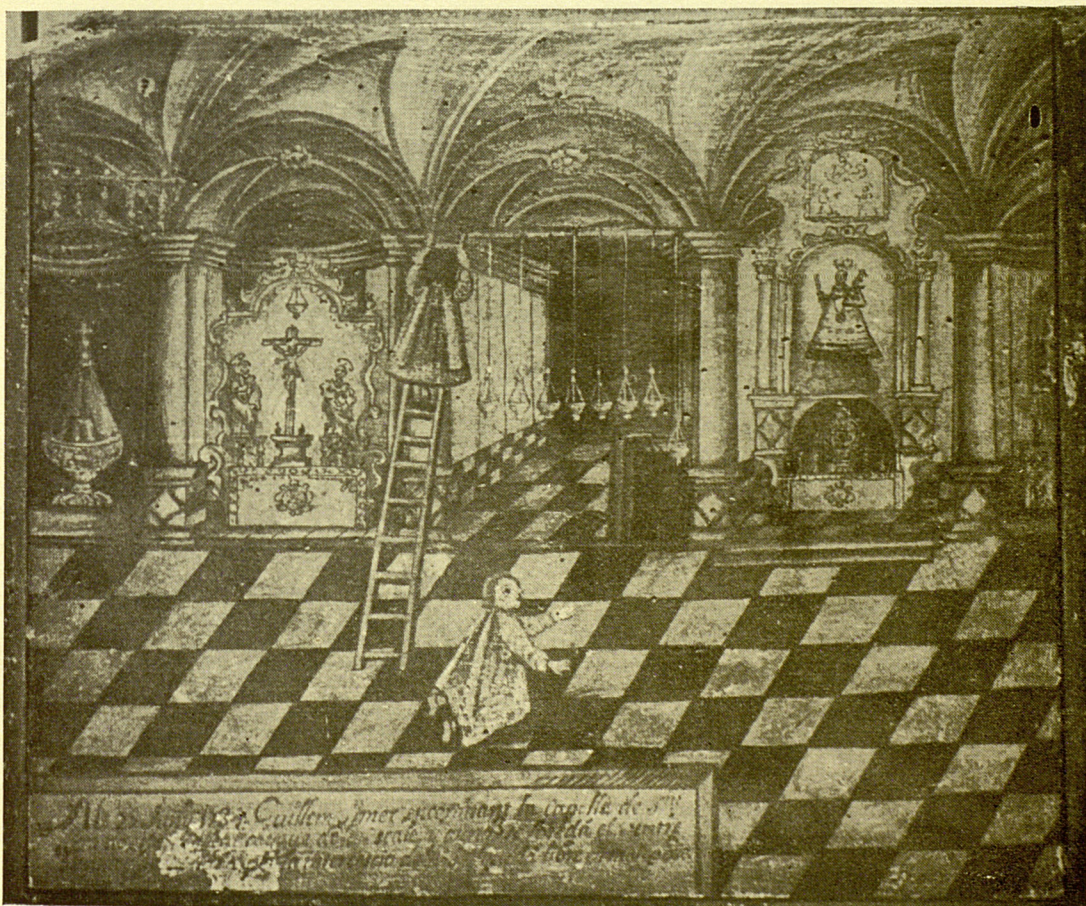

LLUC

ANY XLII • NÚM. 500 • OCTUBRE 1962

LLUC

REVISTA MENSUAL

ANY XLII - NÚM. 500

OCTUBRE 1962

Òrgan de la Confraria de la Mare de Déu de Lluc

Director: P. CRISTÒFOR VENY, M. SS. CC.

ADMINISTRACIÓ:

SANTUARI DE LLUC

ESCORCA (MALLORCA)

(Amb llicència eclesiàstica)

Depòsit Legal P. M. 276-1958

SUMARI

	<u>Pàg.</u>
La harmonia de les cosas (<i>editorial</i>)	270
GEOGRAFIA	
La població de les Balears <i>Bartomeu Barceló Pons</i>	272
ELS LLIBRES SANTS	
La Bíblia explicada al poble. ¿Com s'entenen els sis dies del Gènesi? <i>Miquel Ollers, M. SS. CC.</i>	276
TEMES D'AVUI	
L'actual Concili en una col·lecció bibliogràfica <i>Josep Amengual, M. SS. CC.</i>	281
Notes d'interés	283
COSES NOSTRES	
Polifem <i>Lorenç Moyà Gilabert</i>	284
Discografia	286
Vida Cultural	287
NOTES D'ART	
Passant pels estudis <i>Josep Bauçà i Pizà</i>	289
LLUC PER MALLORCA	
Informació del Santuari	292
Donativos para el nuevo trono	297
Associació d'Antics Blauets. XXIV Assemblea a Lluc	297
PÀGINES D'HUMOR	
La bruixa de Ca'n Noret <i>Miquel Ferrà Martorell</i>	298
Coverbos	299

A LA PORTADA: *Protecció de la Mare de Déu de Lluc sobre els Blauets de la seva Escolania. Retaulet ex-vot del Blauet Guillem Amer que en 1734 experimentà un singular patrocini de la Moreneta: mentre encortinava l'església, caigué de l'escala i se foradà el ventre amb una clau de lloba; mes, per la intercessió de la Verge — diu la inscripció recordatòria— «queda libre est mateix die».*

LA ARMONIA DE TODAS LAS COSAS

ENSEÑABAN LOS ANTIGUOS *que un cierto lazo de amistad une todas las cosas y, al darles armonía y música, hace que el mundo se llame cosmos y no acosmos.*

Según Menéndez Pelayo, todo el sistema estético de San Agustín se funda en esta armonía de reposo y acción en un universo que aparece como «inmenso y perfectísimo canto de inefable modulador».

Más tarde San Isidoro sintetizó el sentir medieval al decir que es imposible un algo perfecto sin música. Del cielo al mundo, todo gira en una armonía de sonidos. Y nuestro Beato Ramón Llull dejó escrito: «Hay cierta universal amistad en las cosas, de la cual todas participan... Como demostró Platón, el odio y el amor son el universal doble principio».

Este acordé interior de las cosas «es el cántico que el Verbo ha venido a enseñar a la tierra, el Verbo cantor celestial que ordenó el mundo con número, peso y medida, e hizo del Universo un todo armónico, concertando los elementos discordes, semejante al músico que con el modo lidio temple la austeridad del

modo dórico... Es el canto que restablece la armonía entre el mundo y el hombre, que es pequeño mundo, y concierta el cuerpo y el alma en el hombre mismo, haciéndole lira viviente, instrumento de mil cuerdas para cantar la gloria del Señor». Es de Clemente Alejandrino el párrafo que acabamos de transcribir. Y aún tiene una frase que lo puede resumir muy bien: «Desde que el Verbo se hizo carne y habitó entre nosotros, todo el mundo es Atenas, todo el mundo es Grecia», patria de la medida exacta y del canon perfecto.

SE NOS HA OCURRIDO escribir esta Editorial en unos días que podrán dejar la impresión de que ya nada consistente traba las moléculas de nuestro cosmos. Cuando no brilla en las cosas la paz, porque falta ese orden, la armonía y la amistad. Y muchas veces el arte, expresión de la idea del hombre, se nos dió conglomerado de líneas discordes, duro, sin pulir, a gritos y aristas.

Nosotros queríamos decir tan sólo esto: Todavía pensamos que la paz sigue estando acurrucada en la entraña de las cosas. Que las cosas son buenas como Dios las hizo.

A lo mejor en algún perdido rincón del mundo, —encrucijada y límite entre Oriente y Occidente—, esté todavía en pie una cruz de palo. Y entonces, lo creemos con toda firmeza, el Crucifijo seguirá estando con los brazos abiertos al mundo de acá y del otro lado. Al cielo y a la tierra, al viento y al buen tiempo. El Crucificado divino que sigue atrayendo todas las cosas a sí, y les da armonía y gracia, redención y sentido.

LA POBLACIÓ DE LES BALEARS

LES illes Balears, per la posició geogràfica que ocupen dins la conca mediterrània han vist arribar a les seves costes, a través dels temps, diferents onades de pobles, el pas de les quals ha anat deixant, com a solatges, elements humans que constitueixen el substrat ètnic de la població insular, bé que en la gran massa actual predomini el tipus català amb alguna reminiscència de l'àrab, sobretot a Eivissa i Menorca.

En el segon mil·lenari abans de Jesucrist florí a les Gimnèsies (Mallorca i Menorca) la cultura dels talaiots, emparentada pels seus orígens amb gents del Mediterrani oriental i amb els argàrics de Llevant. A l'entorn de l'any mil són fenicis i grecs que amb un esperit d'aventura i d'afany comercial, comparable tan sols amb l'empresa americana dels segles XV i XVI, comencen a visitar el misteriós Occident i a passar per davant les nostres costes, fins que un dia del 654 els atrevits nautes de Cartago estableixen una factoria en el bell port de la Pitiusa major i li posen per nom Ebyssos. Vers l'any 123 a. de J. C. les legions romanes conquisten les Balears i les conserven per espai de 550 anys. Llavors els vàndals de Genseric, com una plaga de llagosta, cauen damunt elles, les saquegen i se'n tornen. Cent anys més tard les ocupen les tropes bizantines de Belisari en nom de Justinià. Abandonades algunes dècades després a la ventura, sofreixen alternativament la sort dels moros, l'ajuda de Carlemany, la barbàrie dels normands, fins que queden definitivament anexionades al califat cordovès, l'any 902. Durant el domini àrab són principalment els senyors de Dènia i els seus descendents els qui configuren la fesomia insular. Tres-cents anys després, en 1229, Jaume I d'Aragó emprèn la reconquesta i les posa sota la seva senyera. Després de gairebé un segle d'independència política, retornen a la corona aragonesa, fins que es fusionen Castella i Aragó i formen la nova pàtria Espanya. Solament Menorca, durant el segle XVIII cau sota del poder anglès

i francès, que deixaren ben marcada la seva fita en tots el aspectes de la vida humana.

Des de la conquesta de Jaume I fins al segle XVI deu pestes o epidèmies s'acarnissen en la població de l'arxipèlag, principalment de Mallorca, emportant-se'n el 80 % dels seus moradors. Aquelles terribles desgràcies esvaïren pràcticament el substrat ètnic antic. Les Illes foren una i altra volta poblades amb contingents de València i de Catalunya; d'aquesta manera ha esdevingut predominant el tipus ètnic mediterrani d'estirp catalana, de mitjana estatura, robust, de front, cabells i ulls obscurs, resistent al treball i a la fatiga. Bé es veritat que les condicions climàtiques i alimentícies (amb preponderància de cereals) li han conferit un caràcter pacífic i gairebé indolent. La parla es també la catalana, encara que amb una modalitat més suau i sonora que en la pròpia Catalunya, notant-se endemés diferències pròpies per cada illa.

La població de fet de les Balears, conforme l'estadística més recent del cens de 1960 és de 443.302 habitants, que es distribueixen en la forma següent:

Alaró	3.710	Estellencs	470	Porreres	5.068
Alcúdia	3.442	Felanitx	11.797	Puigpunyent	1.032
Algaida	3.666	Fornalutx	635	Ses Salines	2.021
Andratx	4.113	Inca	13.816	Sant Joan	2.168
Artà	5.401	Lloret	917	Sant Llorenç des Car-	
Banyalbufar	574	Lloseta	2.956	dassar	3.630
Binissalem	4.147	Llubí	2.370	Santa Eugènia	1.011
Búger	1.020	Llucmajor	10.664	Santa Margarida	3.961
Bunyola	2.599	Manacor	19.224	Santa Maria del Camí	3.112
Calvià	3.005	Mancor	826	Santanyí	5.082
Campanet	2.579	Maria de la Salut	2.082	Selva	3.173
Campos	6.820	Marratxí	5.447	Sencelles	2.048
Capdepera	2.944	Montuïri	2.710	Sineu	3.130
Consell	1.770	Muro	5.829	Sóller	9.473
Costitx	892	Palma	159.084	Son Servera	2.431
Deià	442	Petra	4.230	Valldemossa	1.125
Escorca	596	Sa Pobla	9.934	Vilafranca de Bonany	2.342
Esporles	2.710	Pollença	8.975	Total Mallorca	364.202

MENORCA		EIVISSA	
Alaior	4.988	Eivissa	11.259
Ciutadella	12.228	Sant Antoni	5.635
Ferrerries	1.998	Sant Josep	5.076
Maó	16.619	Sant Joan Baptista	5.137
Mercadal	2.821	Santa Eulàlia	7.395
Sant Lluís	2.084	Formentera	2.671
Villacarlos	2.189	Total	37.173
Total	42.927		

Des de 1900 a 1960 la població de l'arxipèlag ha crescut en un 42'2 %, passant de 311.649 habitants a 443.302. L'augment ha resultat distint segons les illes: Mallorca ha augmentat la seva població en un 46'3 %, mentre que Menorca i Eivissa ho feren, en el mateix espai de temps, en un 14'2 % i un 44 % respectivament.

A on més s'ha notat aqueixa crescuda ha estat a Palma, on la població pujà un 148'8 %, arribant a tenir a l'actualitat 159.084 habitants. Al mateix temps, també les ciutats industrialitzades o d'una forta producció agrícola, han augmentat considerablement la seva població: Inca en un 82'2 % i Manacor en un 54'9 %. A la resta de les viles la població ha quedat estacionada o més aviat ha disminuït. Cap de les ciutats, fora de la capital, sobrepuja els 20.000 habitants, i solament vuit d'elles assoleixen la xifra de més de 10.000 habitants de dret: Manacor, Inca, Maó, Ciutadella, Felanitx, Eivissa, Sa Pobla i Lluçmajor.

La densitat de l'arxipèlag és de 88'4 habitants per qm². L'illa més poblada és evidentment Mallorca, amb una densitat de 99'7 hab. per qm². En ella la població se concentra en el pla, particularment en les ciutats industrials pròximes a les principals vies de comunicació. Palma tota sola agrupa el 35'8 % de la població total de les Balears i el 43'8 % de la de Mallorca. Menorca posseeix una densitat inferior, que solament arriba al 61'1 hab. per qm²., reunint-se la seva població en la regió de Maó i Villacarlos. Eivissa dóna una densitat una mica més elevada, d'un 63'7 hab. per qm².

El creixement d'aquesta població presenta dues èpoques, que es caracteritzen, la primera per un corrent d'emigració i la segona per un altre d'immigració, acompanyada d'una baixa en els índexs de mortalitat i natalitat. El creixement vegetatiu, que en el període de 1900 a 1930 donava una mitja de 2.350 persones (un 9 per mil), darrerament s'ha reduït a 1.100 per any (un 4 per mil). La natalitat ha passat de l'ordre del 28 per mil a principis de

segle, a un 14 per mil a l'actualitat. Això és degut no solament a la minva de naixements, sinó també a un augment de la xifra absoluta de la població, motivada pels immigrants, que són majorment fadrins. La mortalitat també ha sofert un descens, encara que menys pronunciat, passant de l'ordre de 19 per mil a un 10 per mil. La nupcialitat se manté constant amb un 8 per mil.

Els moviments migratoris de la població balear són de gran interès. Des de 1887 a 1900 l'emigració cap als països sudamericans i a l'Algèria donà una mitjana de 2.177 persones per any (un 7 per mil). Per tant, la província balear se classficava, pel seu contingent d'emigrants, en la tercera d'Espanya. Aquesta emigració dóna lloc a una baixa en la xifra absoluta de la població balear. De 1900 a 1920 continuà el corrent migratori, si bé disminuint a poc a poc fins arribar a desaparèixer. Començant aquest darrer any s'inicia una immigració que culmina en el decenni de 1930 a 1940, durant el qual s'establiren a les Illes unes 30.000 persones, procedents en gran part del Llevant peninsular. La immigració continua a l'hora d'ara amb un ritme d'unes 1.000 persones anuals. A part de tot això la capital de la província i els nuclis industrialitzats exerceixen una considerable força d'atracció damunt la població rural, que va disminuint lentament. A la província un 10 % de la població té el seu origen peninsular o estranger, i a la capital, tan sols dues terceres parts dels habitants hi han nascut. L'altra tercera part procedeix de la resta dels municipis insulars, o de la península i de l'estranger.

El corrent migratori i la minva de la població, en la qual els joves (fins a 20 anys) representen tan sols el 32 %, davant la gran massa de classe en edat de produir (de 20 a 60 anys) que comprèn un 54 %, assenjala una població en curs d'envelliment. En el total de la població el nombre de dones avantatja el dels homes en 8.699, és a dir en un 2 %, encara que aquest avantatge es localitza entre els casats i els viudos, ja que entre la fadrinea predominen els mascles en 4.818. Són majoria les famílies de poc nombre de fills. Un 18 % no en tenen cap o són xores i un 54 % en tenen d'un a tres. Comptats són els matrimonis de més de set fills. La població activa representa el 52 % del total. D'ella la meitat queda absorbida per l'agricultura i una mica més de la quarta part per la indústria, que està en vies d'expansió.

BARTOMEU BARCELÓ PONS

LA BÍBLIA EXPLICADA AL POBLE

COM S'ENTENEN ELS SIS DIES DEL GÈNESI?

DÈIEM la darrera vegada que la Bíblia no ensenya que el món va ser creat en sis dies, i que aquesta creença errònia era fruit de lectors superficials i distrets que amb evident anacronisme han volgut aplicar a la Bíblia els criteris literaris dels clàssics grecs i romans, que són els mateixos dels europeus.

Es per això que el Sant Pare Pius XII en l'Encíclica *Divino afflante* adverteix: «Moltes vegades no és gens clar quin és el sentit literal en els escrits dels antics escriptors d'Orient».

La falsa interpretació donada al nostre lloc ho demostra ben clarament.

Ja es comprèn que més d'un lector s'exclamarà: «Idò, què pretenia l'escriptor sagrat quan parlava de sis dies? Per què tanta de retòrica de dies, de matins i de capvespres si tanmateix a la fi tot allò no volia dir res?».

La resposta és aquesta: Pretenien lo que pretenen tots els escriptors seriosos: fer mengívola la veritat no precisament als europeus, que no coneixien, sinó a aquella gent del seu temps, separada de nosaltres per milers d'anys.

Com avui en dia un pagès no parla igual que un missèr, ni un japonès igual que un espanyol, tampoc un oriental de llavors emprava els mateixos patrons que nosaltres per expressar-se literàriament.

L'oriental, sobretot si vol fer prosa artística, se delecta amb el *parallelisme* i amb els *nombres*. I per això, nombres i *parallelisme* és el que trobam en aquesta plana sagrada que ens parla de la creació.

* * *

Ara bé, si tots saben què són números, no tots sabran què és *parallelisme*. *Parallelisme* no es altra cosa sinó descompondre una idea en dues parts, o considerar-ne una mateixa sota dos punts de vista diferents.

Posem un exemple. Jesús per ensenyar que el deixeble en té prou amb imitar el seu mestre, s'expressa així:

*No hi ha deixeble que estigui per damunt el seu mestre,
ni servent per damunt el seu senyor;
Ja li basta al deixeble d'esser com el seu mestre
i al servent com el seu senyor (Mat. 10, 24 s).*

El Mestre diví, mitjançant el paral·lelisme, juga amb la mateixa idea. Quatre vegades diu lo mateix; però amb quina claredat! Igualment el salmista s'expressa així contra el dolent:

*Tu avorreixes la disciplina,
te tires a l'esquena les meves paraules.
Tu parles malament del teu germà,
deshonres el fill de la teva mare! (Salm 49, 17. 20)*

Es massa evident el desdoblament i la repetició d'un mateix pensament; però no hi ha dubte que té la seva bellesa literària.

* * *

En el lloc que examinam, aquest paral·lelisme es fa manifest no sols amb la repetició d'unes mateixes expressions:

I digué Déu: sia la llum; sia fet el firmament, etc., sia sobretot amb la artística distribució de les vuit obres que es mencionen en dues sèries simètriques o paral·leles amb quatre coses cada una, disposades de tal manera que les obres de la *primera sèrie* se corresponen amb les de la *segona* que en són el seu embelliment. Així el dia i la nit s'embelleixen amb el sol i la lluna del dia quart; el firmament o atmòsfera s'embelleix amb els aucells, i la mar amb els peixos; la terra amb els animals i l'home.

Les coses que se meneionen en la *primera sèrie* totes són fixes (el cel amb el dia i la nit, la terra, la mar, etc.), mentres que les de la *segona* són movibles i serveixen per embellir les regions de la primera. Es per això que al dia primer se parla de llum difosa independent del sol que apareix al dia quart com ornament del dia. És que la llum del dia primer és distinta de la del dia quart, si no realment, al menys simètricament. La llum del dia primer és la regió de la llum, mentres que la llum del sol del dia quart és un ornament movible dins la regió de la mateixa llum.

Igualment l'herba i les plantes i arbres es diu que foren creades el tercer dia, abans de l'aparició del sol, creat el dia quart. La raó és que així ho exigia la simetria i el pla format per l'escriptor. Les plantes, com que no es mouen, són considerades com a fent una mateixa cosa amb la terra, i per

això no poden ser posades en la segona sèrie, que comença el dia quart, on les coses creades es mouen dins la seva regió pròpia, com els aucells en l'espai, els peixos dins la mar, els astres en el firmament.

Tan senzilla i insospitada és la solució de l'objecció plantejada a la Bíblia per la ciència per haver posat el sol després de la llum del dia primer, i les plantes i arbres abans de la creació del sol. Es pura qüestió d'elegància literària i no res més; però això sí, elegància antiga.

Les vuit obres de la creació es distribuïren en dues sèries de quatre obres cada una; però com que no hi havia més que sis dies disponibles, l'autor assenyalà dues obres al dia tercer i, per simetria, altres dues obres al dia sisè (dia tercer: terra-vegetals; dia sisè: animals terrestres i l'home).

Hem dit que l'oriental se delecta amb els *nombres*. I efectivament aquests que entre nòltros s'empren generalment per precisar, l'oriental els empra per embellir. Per ells són un element de simetria. Per això l'exegeta, en interpretar aquests escrits ha de vigilar per no ésser sorprès per ells, donant-los un sentit històric i precisiu que no tenen ni poden tenir a causa de la intenció purament artística que el seu autor els donà.

Això deim no per *excusar* l'autor sagrat d'inexactitud, sinó més aviat per a *saber-lo comprendre* i interpretar-lo degudament.

Quan en *Job* (5, 19) llegim:

*De sis tribulacions t'alliberarà Déu,
i la setena no et farà mal;*

o en el *Proverbis* (6, 16) trobam:

*Aquestes sis coses odia el Senyor,
i set són l'abominació de la seva ànima,*

no vol dir això que dubti si són sis o set, o que fora d'elles no hi hagi ja res més. Se diu sis i llavors set purament per elegància, perquè això és una manera agradable de dir les coses.

A vegades en lloc de *sis* i *set* trobam *tres* i *quatre*, com és ara en els *Proverbis*, on llegim:

*Tres coses hi ha que m'admiren
i quatre que no les entenc:
com vola una àguila tan alt,
com camina una serp sobre pedra llisa,
com una nau corre damunt la mar
i com d'una donzella en neix un infant.*

(Prov. 30, 18)

Segurament que l'autor sagrat tenia moltes més coses que no arribava a comprendre. Digué tres i llavors quatre perquè al seu temps això agradava i era costum entre escriptors.

A la literatura ugarítica de Ras Shamra del s. XV abans de Crist trobam aquestes meteixes maneres de parlar. Llegim:

*Dos sacrificis odia Baal,
tres aquell que cavalca els niguls,*

una manera de parlar ben exacta a la de la Santa Escripura.

Respecte del nombre *set* cal fer notar endemés que s'emprava per a indicar que *una acció que havia durat un cert temps indeterminat finalment arribà al seu terme*. És el cas de la creació.

Però perquè el lector ho toqui amb les mans, duguem ací una mostra tretta també de la literatura ugarítica, més o manco contemporània de Moisès.

Parlant d'un palau que es pegà foc, això es conta d'aquesta manera:

*Un primer dia i un segon,
el foc crema dins la casa, la flama dins el palau;
un tercer i un quart dia,
el foc crema dins la casa, la flama dins el palau;
un quint i un sisè dia,
el foc crema dins la casa, la flama dins el palau;
però al dia setè,
sortí el foc de la casa, la flama del palau!*

Esquemes o maneres de parlar semblants trobam en la literatura de Babilònia.

* * *

Fetes aquestes advertències, a la pregunta *què hem de pensar de la narració que fa la Bíblia de la creació*, s'ha de respondre:

1) Que la Bíblia ensenya certament que tot el món va ser creat per Déu amb totes les coses que en ell se contenen.

2) Que aquesta acció divina creadora durà tot el temps que les ciències humanes ensenyen; però com que es tractava d'un fet molt llunyà i conegut tan sols d'una manera abstracta per l'autor sagrat, aquest, seguint el gust de l'època, ho presentà d'una manera concreta tota plena de vida dins l'espai d'una setmana, perquè judicà que així seria més fàcilment compresa pels seus lectors, que per altra part res no sabien de tot el que ara ensenyen les ciències. Per això ens trobam davant una narració *vertadera en quant al fet*, però no en quant al *mode i l'ordre en què està escrita*, que ve a esser com

una paràbola, com una figura que solament té per fi fer comprendre la veritat, ben igual que quan deim: Sant Tomàs és un àguila, o quan contam la paràbola del fill pròdig.

3) La distribució en *sis dies més un* es féu per indicar que la creació tengué una *durada indefinida*, que, però, finalment, *arribà al seu terme*. Així s'expressava la gent en aquell temps. Però sens dubte escollí també el temps *d'una setmana* per poder així més fàcilment trobar en el mateix Déu, que per altra part sempre està treballant (Joh, 5, 17), un exemple suprem d'observança del dissabte. Tot això allavors es podia fer amb tota tranquil·litat, puix ningú no en sabia res del que avui ensenyen les ciències.

4) Certament si l'autor sagrat haguera sabut el que avui sap quasi tothom, no haguera escrit així com va escriure, per evitar malentesos. Per això Sant Joan en el seu Evangeli, amb menys retòrica fou més exacte, dient lapidàriament: *Totes les coses varen ser creades pel Verb* (Joh. I, 3). Amb tot això no perjudica en res l'autoritat sagrada de la Bíblia que se'ns ha donada no per ser *manual d'història*, sinó per ensenyar-nos la veritat divina: *Hi ha un sol Déu que amorosament té cura de l'home*.

* * *

Després de tot això creim que ja és hora que en les costures, en les escoles i sobretot en les *històries sagrades* se presenti als nins la creació del món d'una manera més moderna, que ensems serà *més vertadera*. Així s'evitarà el desencant que forçosament hauran de sentir els petits deixebles quan en els cursos superiors aprenguin millor la manera com el món va esser creat.

MIQUEL OLLERS, M. SS. CC.

L'ACTUAL CONCILI EN UNA NOVA COL·LECCIÓ BIBLIOGRÀFICA

QUAN aquest número de la revista LLUC arribarà a les mans dels nostres lectors ja haurà tingut lloc, amb l'ajuda de Déu, l'obertura del magne Concili Vaticà II. Aquest importantíssim aconeteixement de l'Església ens du a comentar una benemèrita tasca de l'Editorial Estela, de Barcelona, que, amb motiu d'aquest Concili, ha iniciat la publicació en llengua catalana d'una nova col·lecció bibliogràfica destinada a divulgar els temes i la matèria d'aquell.

En llençar aquesta col·lecció, l'empresa editora s'ha proposat, doncs, que el Concili digui alguna cosa als homes del nostre temps, i per això mateix vindrà a divulgar les decisions conciliars a fi que arribin a coneixement de tots els cristians.

Els volums fins ara publicats són els següents:

EL SENTIT DEL CONCILI. Pastoral dels Bisbes d'Holanda i Constitució Apostòlica *Humanae Salutis*. 64 pàgines.

UN CONCILI PER AL NOSTRE TEMPS. Diades d'estudi de «Informations catholiques internationales». 246 pàgines.

L'ESGLÉSIA DAVANT EL CONCILI, pel Dr. Josep Pont i Gol, Bisbe de Sogorb-Castelló. 157 pàgines.

La publicació d'aquesta col·lecció traurà altres nous volums durant tot el temps del Concili. Mentres tant, mirarem de donar-ne una sucinta ressenya per a orientació dels nostres lectors.

El primer volum conté dos documents de gran transcendència. Un és l'extensa Pastoral dels bisbes holandesos, en la qual, després d'unes profundes reflexions sobre la naturalesa i la missió de l'Església, trobam les directrius que ens ensenyen a veure amb exactitud les diverses característiques del Concili. Destaquen en primer lloc l'aspecte litúrgic, manifestat en les celebracions del culte a Déu, que tindran lloc a Roma i a les quals s'afegiran les oracions de tota la catolicitat. Assenyalen, després, la importància dels problemes que han d'ésser tractats en el Concili Vaticà II, i acaben apuntant les diferents qualitats que ha de tenir la sana «opinió pública» dins l'Església.

La segona part del volum està dedicada a la versió de la Constitució Apostòlica *Humanae Salutis* del Sant Pare Joan XXIII convocant el Concili Vaticà II. La transcendència d'aquest document no cal que la ponderem nosaltres. Millor que cap altra, podem treure la manifestació del Sant Pare que ens mostra la seva confiança i els desigs que ell mateix té posats en aquest pròxim Concili. En aquesta Constitució hi podem entreveure les línies generals de la gran assemblea.

En el tercer d'aquests volums, l'Editorial Estela ens presenta una de les més documentades i decidides exposicions que ha produït la literatura sobre el Concili Vaticà II. El doctor Pont i Gol, a més de la seva experiència episcopal ha sabut reunir les dades que la Teologia aporta sobre l'Església amb les manifestacions de la Santetat del Papa Joan XXIII referents a aquest pròxim Concili. No hi falten tampoc les ensenyances de la història, especialment les dels dies del Vaticà I fins als nostres moments. Una de les notes particulars d'aquesta extensa Pastoral és l'exacta sensibilitat manifestada pel doctor Pont i Gol en percebre fins les petites característiques que presenten els problemes del nostre món.

Entre aquests dos volums dedicats a reproduir documents de la Jerarquia, l'Editorial Estela ha publicat el text de les conferències que una selecció d'especialistes francesos donaren en las diades d'estudi de «Informations Catholiques Internationales», a la seu de la UNESCO pel maig de l'any passat.

L'equip de «Informations Catholiques Internationales» ha volgut emmarcar el Concili a l'època que ens ha tocat viure en relació amb els homes que ens enrevolten.

Al llarg de tot aquest llibre sentim el variat bategar del nostre món en moviment. No s'han volgut analitzar tots els temes que possiblement es discutiran en el Concili, sinó que, com ens adverteix la introducció, s'ha intentat aportar sobre aquest gran esdeveniment de l'Església una llum certa i variada.

Creim que la intenció dels organitzadors s'ha aconseguit plenament. La procedència diversa dels conferenciants, els càrrecs que serveixen, així com la diferent situació que ocupen dins l'Església —escoltam un arquebisbe i també un laic— han aconseguit presentar-nos un Concili des dels més diferents punts de vista.

Són molts els problemes que hi són encarats amb tota la sinceritat i l'altura que promet la categoria dels expositors. En un o dos passatges to-pam amb suggerències una mica atrevides. Per altra banda, la decisió sempre està avalada per l'objectivitat i profunditat en l'anàlisi dels problemes.

Hem d'agrair a l'Editorial Estela aquest gran servei que fa a l'Església, fent-nos assequible, en aquest cas, la problemàtica del Concili Vaticà II a través d'uns llibres tan dignament presentats, tan plens de coses noves, i amb tan renovellades perspectives de tot allò que ja en coneixíem.

JOSEP AMENGUAL, M. SS. CC.

NOTES D'INTERÉS

LA GRAFIA DELS NOMS DELS MUNICIPIS DE LES ILLES BALEARS.—Cridam l'atenció dels nostres lectors sobre l'important estudi del senyor Bartomeu Barceló Pons, *La Població de les Balears*, que publicam en aquest número, pàgines 272 i ss. En aquest estudi figura una llista per ordre alfabètic amb els noms dels municipis de les Illes de Mallorca, Menorca i Eivissa. A fi d'evitar el confusionisme de molts que escriuen incorrectament alguns dels noms dels nostres municipis, els recomanem de consultar l'ortografia —d'acord amb les darreres normes vigents—, d'aquests noms.

MISSA LITÚRGICA DE LA MARE DE DÉU DE LLUC.—Com saben

els nostres lectors, la Santa Seu de Roma ha autoritzat i aprovat el text oficial de la Missa litúrgica de la Mare de Déu de Lluc que s'ha de resar obligatòriament a tota la Diòcesi de Mallorca el dia 9 de setembre, festa de la Patrona de la nostra Illa.

El Santuari de Lluc ha publicat un fascicle adaptable a tots els Missals, en excel·lent paper bíblia, que conté la traducció d'aquesta Missa, aprovada per l'Ordinari d'aquesta Diòcesi.

És un fascicle que recomanem d'adquirir a tots els feels i devots de la Mare de Déu de Lluc, i a tots els bons catòlics que fan ús del Missal en la aseva assistència al Sant Sacrifici. Demanau-lo a les bones llibreries, o a l'Administració de la revista LLUC.

POLIFEM

M'he mirat en la mar. L'aigua era un vidre
ben transparent i per primera volta
m'he vist el front. L'ull únic m'hi lluïa
ple d'admiració. Llavors la còrpora
que passeig s'ha extremida i, amb els braços,
he demanat a Júpiter la causa
de no ser com els altres i que em dolgui
la monstrositat. Per què no és bella?
si també l'ha parida la Natura,
si m'ha brostada al front com una rosa
voltada d'espinals... Puc ocultar-la
amb un núvol lluent, però una estona
de blana defallença o de revolta
em pot mostrar com som: amb l'ull innoble
tot esguardant l'entranya de les coses,
tot cavil·lant perquè la gran pupil·la
no pot mirar ben fit a fit, ni encendre
un llumet de coral correspondència.
He d'ocultar el meu ull, he de bestreure
un somris falaguer per a oferir-lo,
i encar, si el meu esguard forada el núvol,
una veu gosarà llançar-me en cara
la monstrositat. No en tenc sortida...
Coneixeu Tèlemos? Va néixer el dia
que jo guaitava al món. No és de nissaga
de cíclops, però viu entre llur raça
i els déus li concediren que, dins l'ombra,
veïés la llum de l'avenir insondable.
I Polifem i Tèlemos creixien
a lloure i tan plegats que qualcú els creia
germans bessons. Pendissos i collades!,
bé els veiéreu somriure, jugar a bolles
a toc i pam, i perseguir les daines
de la més alta il·lusió. I un dia

que seien els amics a l'herba tendra
 —ho record, tan tendral i tan ingènua
 com el lleu borrissol que ja en llurs galtes
 els daurava la pell— Tèlemos s'alça,
 gira els ulls espantat i amb les mans brunes
 d'oratge i sol, em signa la pupil·la
 tremenda i sola, encimbellada i forta
 enmig del front, i em canta, amb veu de fossa:
 —«Per a tu no va néixer Galatea!
 La nimfa vol un altre amor; el rostre
 que tu no tens... Ocultaràs amb núvols
 la teva gran pupil·la i quan la creguis
 interior, apareixerà a la vista
 de tothom, i et caurà un ruixat de llàgrimes
 galtes avall. El do que més estimes
 t'esdevindrà turment. Malavejaves
 per a veure-hi tu i que no et veiessin...;
 i et veuran i vindrà el que es diu l'Astúcia,
 i fins l'Honor i la Rectitud —Ulisses
 es diu tot d'un plegat— i ell sol, creient-se
 bo i pietós, esmolarà una estaca,
 l'endurirà al foc lent i, a grat dels homes,
 et buidarà el gran ull d'una punyida.»—
 I Tèlemos callà. Nostres pitreres
 s'inflaven i es buidaven, com les manxes
 constants, omnipotents i sossegades
 del fort Vulcà, l'altre esguerrat insigne...
 Llavors un ram d'abelles sageteres
 em nimbà el cap, i els meus bramuls pujaren
 a percutir la pau de les estrelles,
 i vaig esbocinar el rocam, i l'aigua
 blavosa empal·lidí, i els bons digueren
 que jo era carn de gos, un gos corrupte.
 A posta ja camín a les palpentes,
 tot assajant l'orbesa que m'espera.
 Qualque mà pietosa em voldrà treure
 les roques del camí, sols per a fer-me
 exemple viu del castigat pels homes
 de cap de brot en nom dels déus mateixos...
 Mirau-me, engrillonat, com una fera,
 espectacle soberg al gran teatre.

La graderia bull. La Magna Grècia
en pes s'hi aboca i els insignes guaiten:
Egist, tota hora enllepolit del tàlem
que no li perteneix, Creont i Fàlaris,
encara tot donant llurs ordres últimes
al bronze dels botxins. Fins Clitemnestra
i les Danaïdes, tot mirant la daga
amb què han d'occir els esposos, s'esgarrifren
i amb llur posat més noble al món declaren:
—«Vet aquí quan s'encarna la impudícia!»...—,
i signen el meu ull, buidat de l'hora.
Llavors dins meu s'aixeca un crit, que vola
plana enllà, lluny del seny del gran teatre
i es perd entre els humils, dins llurs orelles
més pietoses, perquè són grosseres
i no destrien entre el bé lumínic
i la fosca del mal... Però el crit puja,
el meu crit insondable de tenebres.
—«M'heu fet cec i així cal que tresqui i visqui.
No deman caritat, sinó justícia!»—.

LLORENÇ MOYÀ GILABERT DE LA PORTELLA

Binissalem, agost 1962

La revista LLUC es complau a oferir als seus lectors aquesta primera peça d'un poema que sota el títol POLIFEM —el llegendari gegant de l'ODISSEA d'Homer— acaba d'escriure enguany l'autor, el qual en donà una primera lectura als Germans Escolars del Seminari Major de Lluc el setembre passat.

DISCOGRAFIA

Hem rebut la placa «Poemes - Joan Maragall» de 33 1/3 r. p. m. gravada amb perfecta fidelitat per Ediphone.

Consta de nou poemes de Maragall dits —més que recitats— per Pau Garsaball amb una dicció clara i to de veu molt agradable.

Es una petita antologia de l'obra poètica de Maragall que enclou, per ventura, lo més popular i essencial del gran poeta català: *La vaca cega*, *La cançó de Sant Ramon*, altres fragments d'*Haidé* (II), *El mal caçador*, *En la mort d'un jove*, *Els ametllers*, *Vistes al mar*

(I, IV, V), *Pirenenques* (III), *Cant Espiritual*.

Cadascun dels poemes va il·lustrat per uns petits preludis musicals de Jaume Padrós, interpretats pel Conjunt de Cambra dirigit per Marçal Gols, que són del tot adequats. La sobrietat instrumental enquadra en fina

gràcia melòdica els poemes de Maragall sense desdir gens de la qualitat poètica.

Felicitem de bon grat Ediphone i esperam noves impressions discogràfiques, que ben segur contribuiran a la difusió dels nostres tresors lingüístics.

VIDA CULTURAL

● *La Revista «Serra d'or» que surt del cenobi benedictí de Montserrat és avui el més alt exponent de la nostra cultura autòctona. L'atenció que adesiara presta a Mallorca és molt digna d'agrair. Al número del passat agost-setembre hi hem pogut llegir un interessantíssim treball de Joan Fuster sota el títol Qüestió de noms. Problemes de la denominació de les terres catalanes. Aquest treball fou guanyador, amb un altre de Santiago Sobrequés, del Premi Diccionari Català-Valencià-Balear al II Concurs Literari de La Selva del Camp, convocat per a premiar un treball que estudiàs les denominacions particulars dels homes i les terres que constitueixen els Països Catalans. Es tracta, doncs, d'un estudi que toca de prop i ben directament Mallorca, les nostres Illes Balears, juntament amb València, el Principat de Catalunya, el Rosselló, etc.; és a dir, totes les terres on és parlada, encara avui, la llengua que amb la Reconquesta ens va dur el Rei En Jaume. No vacil·lam a recomanar-lo a tots els lectors intel·ligents de Mallorca.*

● *També al mateix número de «Serra d'or» i sota el títol El català, llengua escolar, llengua de catequesi, llengua científica i al segon apartat de l'enunciat d'aquest títol, hi hem pogut llegir una referència i el text traduït a la nostra llengua, de la Pastoral del bisbe de Mallorca doctor Enciso referent a l'ensenyança del catecisme en mallorquí. I, finalment, un article que sota el títol Turisme i urbanització a Balears signa F. Moll i Marquès.*

● *La revista portuguesa Setentriao al seu número 2-3 dedica un homenatge al nostre poeta Guillem Colom, publicant la seva fotografia, un article biogràfic de Joan Antoni Malaret, el seu sonet Vida i mort en la nostra llengua i en traducció portuguesa, una referència al Premi que les joves generacions mallorquines li han ofert amb la Copa d'Argent, i la cita d'un comentari de Miquel Gayà. L'article que hem esmentat diu, referint-se a la terra natal de Guillem Colom, unes paraules que no ens podem estar de reproduir: «Maiorca, belo pedaço de terra rodeado pelo Mare Nostrum, tens sorte. Tu és mais que um continuo desfilar de avioes carregados de turistas, tu és mais que o motivo para milhares de fotografias e de filmes. Tudo isto é muito pouco; podemos encontrá-lo em muitas partes. Maiorca, tu és plena de beleza, tu tens espiritualidade. Sob o teu céu sempre azul encontram repouso muitas almas. Tu és poesia».*

● *Per setena vegada el poeta Llorenç Moyà Gilabert ha convidat el passat 12 d'agost els seus amics a una expansió d'estiu a la seva Malmaison de Robines, com li agrada de titular l'antic palau de la seva família a Binissalem Expansions que sota el pretext d'unes «berenades» tenen sempre un alt caient literari i artístic i on s'arreplegen algunes dotzenes d'escriptors, poetes i artistes de Mallorca i de l'estranger.*

● *L'Ajuntament de Calvià ha editat en edició vertaderament monumental el llibre Calvià y*

su término municipal dirigit i en bona part redactat per Jaume Lladó i Ferragut. A més de les nombroses fotografies i reproduccions litogràfiques, conté treballs històrics, versos de Mn. Bartomeu Guasp, Costa i Llobera, Pons i Gallarza, Llorenç Moyà, Guillem Colom i Joan Alcover, la transcripció de la famosa cançó popular del Comte Mal, i un article sobre el mateix Comte Mal, de Guillem Colom. El llibre està fet amb vistes al turisme, però no hi manca una visió i una estructura intel·ligents que el fan particularment interessant.

El Mestre Andreu Torrens. Quadre al l'oli del nou Fill Il·lustre de Santa Maria del Camí.

● Hem rebut un exemplar del treball d'Osvald Cardona, Joan Maragall i el llenguatge (Barcelona, «*Criterion*», 1962). Cardona és avui un excel·lent poeta i crític agut que representa les ja madures generacions de Barcelona. És, també, un dels estudiosos que miren amb simpatia i penetració l'aportació mallorquina a les lletres catalanes, algun aspecte de la qual ha estudiat anteriorment. En aquest nou estudi sobre el llenguatge de Maragall, ens plau de subratllar-hi les seves referències «al bell català de Mallorca», a «l'elegància mallorquina», a Costa i Llobera, etc. Cada dia ens plau més constatar aquesta atenció que ens vénen dispensant els escriptors del Principat.

● La «*Casa de Menorca*», amb motiu del novè aniversari de la seva fundació a Palma, ha dedicat un homenatge a Francesc de B. Moll. El Quadre escènic de Ràdio Popular de Menorca que dirigeix Josep Delfin Serra, vingut expressament a Mallorca, ha posat en escena la comèdia en tres actes L'amo En Xec de S'Ullastrar d'Angel Ruiz i Pablo, escenificada per Frederic Erdozain. Els actes han tingut lloc el 15 i el 16 de setembre passat.

● Josep M. Palau i Camps ha estat premiat als Jocs Florals de València per la seva novel·la Nombres vermells.

● L'eminent compositor musical mallorquí, el Mestre Andreu Torrens ha estat proclamat Fill Il·lustre de la vila de Santa Maria del Camí, el passat 26 d'agost. L'acte de proclamació va tenir lloc al teatre de la localitat, amb assistència de tot el poble i nombrosos representants de les lletres i la intel·lectualitat mallorquines; entre aquests, Francesc de B. Moll, Guillem Colom, Miquel Dolç, P. Josep Capó C. O., Josep M. Palau i

El Dr. Miquel Dolç, llegint el seu parlament a Santa Maria del Camí.

Camps, J. Mascaró Pasarius, Miquel Gayà, Rafael Jaume, Jaume Vidal i Alcover, etc. Obri l'acte l'alcalde senyor Sebastià Pizà, i el senyor Andreu Bestard llegí l'acord de l'Ajuntament. El discurs biogràfic fou pronunciat pel doctor Dolç, i el poeta senyor Colom hi llegí una sentida poesia. L'acte finalitzà amb la interpretació al piano

i per elements de la Capella Oratoriana de Palma —dirigida per Miquel Miró—, d'algunes de les més populars cançons del Mestre Torrens. Actuà al piano el professor Jaume Roig que duïa la representació de Mn. Joan M.ª Thomàs, director de la «Capella Clàssica».

NOTES D'ART

PASSANT PELS ESTUDIS

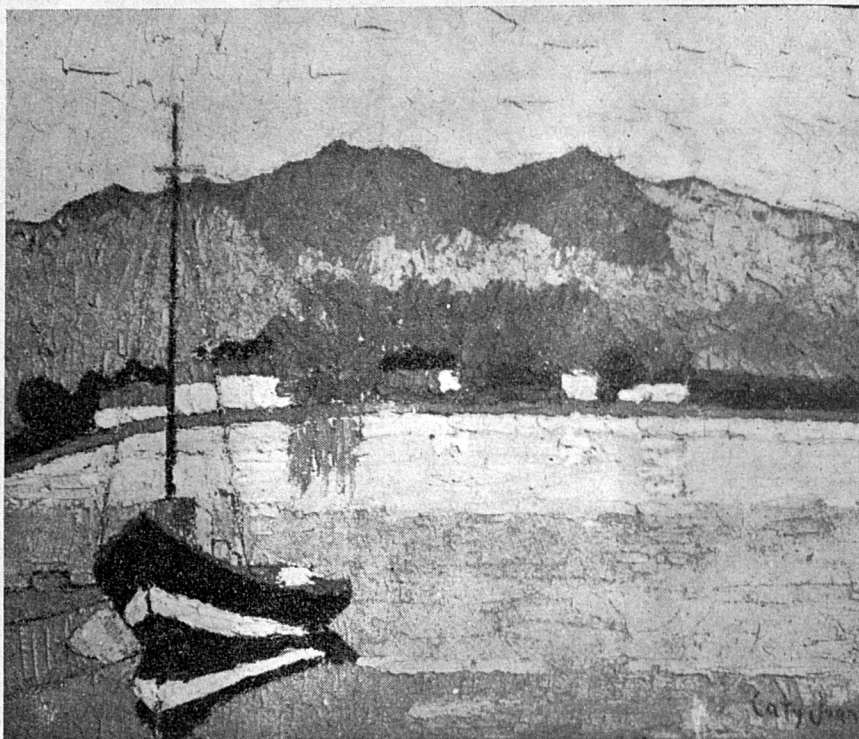
AQUESTA vegada, el cronista no ha fet l'acostumada volta per les sales d'exposicions. Aquesta vegada, el cronista ha entrat a l'estudi de dues pintores prou conegudes: Teresa Heydel i Caty Juan de Corral.

Guernica. Aquarel·la de Teresa Heydel

Teresa Heydel nasqué a Lwów (Polònia) i viu, des de fa temps a So'n Armadans. Parla amb correcció el castellà i té bones i nombroses amistats.

Els mestres que redreçaren les seves primeres aptituds foren els famosos artistes-pintors: Wlastimil Hoffman, Thadè Terlecki i Boleslas Baake.

Teresa Heydel té una pintura de molt bon veure, vistent, que copsa l'atenció tot d'una.

Seriosament, començà a pintar als 18 anys sense tenir cap precedent familiar que tengués vena d'artista. Es molt personal la seva pintura, sense cap mena d'influència dels seus professors. Posa atenció a la puresa de vibració, a la frescor del to i a la llum, així com a la qualitat dels colors. Es desinteressa del camp abstracte. Admira a Xam i el creu un pintor en la seva plenitud artística. No tem la crítica, ni té ressentiment quan li és adversa. Ha exposat individualment a Ciutat, Madrid, Bilbao, Vitoria, Londres i fa poc temps a París. És la primera polaca que ha obtingut l'honor d'exposar a l'anomenada sala Bernheim-Jeune-Dauberville.

* * *

Caty Juan, a més de pintar, és una bona escriptora. Ens diu que no pot definir els seus olis. Ella pinta i quan té la tela acabada prest oblidarà l'obra i el temps que hi ha emprat. De petita ja dibuixava amb esment i els pinzells els agafà als 17 anys. Tingué de mestre don Simeó Cerdà que comprengué els valors de la jove.

Caty ha realitzat nombroses exposicions individuals i col·lectives. Tampoc no té por de la crítica. El seu món de pintora és independent del d'escriptora. Quan pinta no escriu, i viceversa. Literatura i pintura són per a ella dos camins pels quals li plau passejar. Encara que mai no ha pogut caminar per ambdós simultàniament.

JOSEP BAUÇÀ I PIZÀ

Joan Pizà és mort a Palma el 7 de juliol passat. La Revista LLUC ofereix aquest paisatge del gran pintor mallorquí en un pòstum homenatge a la seva memòria

INFORMACIÓ DEL SANTUARI

(del 15 d'agost al 15 de setembre)

Festa de la "Diada"

Quan encara se sentia el ressò de les passades festivitats del 10 d'agost per aquestes encontrades de Lluc, vet aquí que l'altra gran diada lluquera —la de la festa litúrgica— altra volta reuneix al

Casal de Maria un estol incomptable de pelegrins, que amb la seva presència donen una prova viva i autèntica de l'arrelada devoció del poble mallorquí a la seva Reina i Patrona.

Donà prestància als actes celebrats la venguda del senyor Bisbe de l'illa germana d'Eivissa doctor Francesc Planes i Muntaner, que es va desplaçar expressament per consagrar l'altar del nou cambril. També hi prengueren part els Canonges de la Seu, senyors Caimari i Payraló.

El dia abans se cantaren les tradicionals Vespres votives, seguides de la processó per la plaça, il·luminada pels festers. A les deu de la nit, la Comunitat va cantar a la Basílica les matines a honor dels sants màrtirs Sebastià i Àgata, les relíquies dels quals s'havien de col·locar el dia següent dins l'ara de l'altar. Tots els actes citats foren presidits pel senyor Bisbe d'Eivissa.

Mentres tant, a la plaça, els «Aires de Muntanya» de Selva oferien als pelegrins una selecció de les seves danses i tonades típiques, acabada a mitja nit en punt amb el càntic d'una Salve en el Cambril.

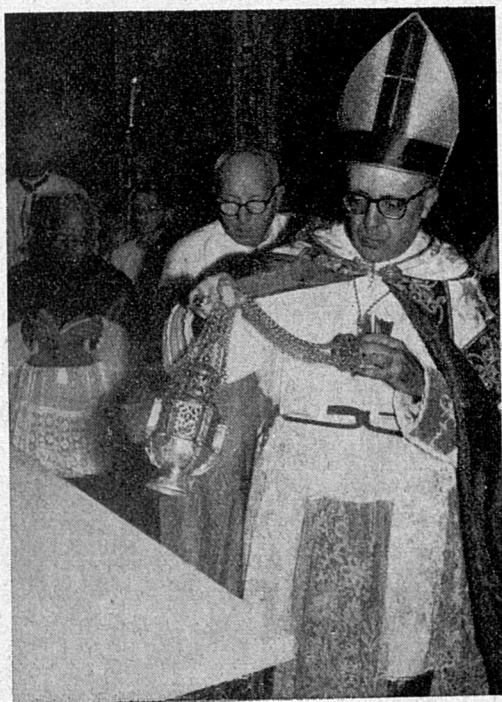
A les vuit del matí del dia de la festa començà l'acte de consagració de l'altar. Pausadament se varen realitzar totes les cerimònies que ordena el Pontifical Romà, amb la part musical a càrrec de la *Schola Lucana*. Acabada la dita consagració, el P. Prior va celebrar la primera missa damunt l'esmentat altar, en el transcurs de la qual varen fer la seva professió perpètua sis joves missioners dels Sagrats Cors, que estudien la Teologia a Lluç. Aquests sis joves levites entregats per al servei diví eren —com va dir el P. Prior a la seva plàtica— les flors inmarcescibles amb les quals s'ornava aquell altar acabat de consagrar, penyora segura de les moltes ofrenes que damunt ell es realitzarien, per a glòria de Déu i de la seva Mare, en els dies vinents.

A les onze va començar el solemne Pontifical a l'altar major de la Basílica. El doctor Planes va ésser assistit pels Canonges ja citats i pels PP. Núñez, Macaya, i Rodríguez, de diaca, subdiaca i assistent. L'*Schola*, dirigida pel P. Jaume Palou, cantà la Missa *Gratia Plena*, de Refice i el Credo de la del *Papa Marcello*, de Palestrina.

Després de l'Evangelí, el senyor Bisbe va pronunciar una bella plàtica, fent referència sobretot al pròxim Concili Ecumènic i demanant oracions a tots els presents pel seu èxit en tots els aspectes.

Com una prova de la predilecció del Sant Pare al Santuari de Lluç, podem adduir la indulgència plenària concedida a tots els fidels que visitassin el cambril els dies de la novena preparatòria de la festa, havent complit les condicions acostumades. Igualment, el seu altar ha obtingut la gràcia d'*altar privilegiat*.

Enguany no hi va haver les acostumades corregudes i altres actes populars,

El 25 d'agost visità el Santuari l'Arquebisbe de Sucre (Bolívia) Excm. i Rdm. senyor Josep Clement Maurer, Redemptorista, de camí ja cap a la Ciutat Eterna, per al pròxim Concili. Visità el nou cambril i el museu, firmant una expressiva dedicatòria en el nostre Llibre d'Or. Abans de partir cap a Sóller saludà les bones Germanes Franciscanes, que tenen dues cases a la seva Arxidiòcesi.

També el dia 25 passà unes hores entre nosaltres, en visita particular, el Capità General de les Illes, Excm. senyor Marià Alonso i Alonso.

El dia 8 de setembre, vigília de la Diada, va cantar la seva primera missa solemne a l'altar major de la Basílica el P. Lluís Rubio Barceló, O. F. M., antic blauet, que amb aquest gest delicat ha

L'Excm. i Rdm. Sr. Josep Clement Maurer, Arquebisbe de Sucre (Bolívia) pregant davant la Moreneta

en senyal de dol per la mort en accident per tots tan sentida, dels joves de la parròquia, Melcior Mayrata i Joan Jaume.

Lluc, dia per dia

El diumenge dia 19 d'agost se celebrà a Lluc el dia de les Vocacions Religioses de la Congregació dels Sagrats Cors. Amb aquest motiu, pujaren al Santuari gairebé totes les famílies dels Blauets i Apostòlics del nostre Seminari Menor, que després d'assistir a la solemne missa major, pogueren visitar l'exposició propagandística instal·lada a la sala d'estudis. Aprofitant l'avinentsa, se va inaugurar també el menjador de l'Escolania, reformat per complet i decorat amb molt de gust.

Aquest mateix dia rebérem la peregrinació de Bunyola, presidida pel seu Ecònom, Vicari i Autoritats civils.

Pelegrinació de Bunyola

volgut demostrar el seu amor a la Moreneta de Lluc, que li va posar en el cor la llavoreta de la vocació religiosa.

Va esser assistit pel P. Provincial Fra Bernadí Rotllan, qui va pronunciar un adequat sermó. Ocuparen llocs de preferència la mare del nou celebrant donya Francisca Barceló Marquès, Vda. de Rubio, i els padrins de missa. L'Escolania interpretà les seves millors partitures.

Que la Verge de Lluc sia, com ell mateix demanava en els recordatoris, la guia del seu novell sacerdoti.

Els dies 8 i 9, acamparen pels encontorns del Santuari uns 250 joves afiliats a la O. J. E. de Madrid, que venien del campament de la Victòria, d'Alcúdia. Assistiren amb molta de devoció a la santa missa, celebrada pel seu capellà Rvd. Eduardo Herrero Montalvo.

El dia de la Diada, com de costum des de fa molts d'anys, ve a Lluc la peregrinació composta per 147 membres de l'Associació de Ntra. Sra. de Montserrat, de Palma, presidida pel P. Felip Neri, Caputxí. És aquesta una visita molt agradable, que enllaça la devoció de les dues Morenetes de les nostres terres.

El dia 13 de setembre celebra la santa missa a la Basílica Dom Pau M.ª Pizà, Monjo de Montserrat, Consultor General de l'Ordre Benedictina.

I en la funció vespertina d'aquest mateix dia, comencen les pregàries setmanals pel Concili, seguint les directrius del senyor Bisbe de Mallorca. El P. Prior explicà l'objectiu i necessitat d'aquelles oracions i després d'exposat el Santíssim Sagrament, es va cantar el *Veni Creator*, i resà l'oració del Concili i una Salve a la Mare de Déu de Lluc.

Ofrena

El dia 15 de setembre, la senyora Mercè Duchs, de Sendra, resident a la ciutat de Mèxic, entrega a la Verge de Lluc una medalla d'or de la de Guadalupe, Patrona d'aquelles terres germanes, agraint la salut retornada al seu fill Jaume.

Pelegrins agraiïts

Agost, dia 16.—El senyor Lluís Toledo, resident a l'Uruguay, aprofita la seva estada a Mallorca per pujar a Lluc i donar gràcies pels molts de favors rebuts invocant la Moreneta. Fa cantar una Salve molt solemne.

Dia 28.—Un estol de feligresos de Biniali fan dir una missa a l'altar de la Verge, agraint així la protecció de la Mare.

Setembre, dia 7.—Sebastià Crespí Perelló, de Sa Pobla, patint una colitis ulcerosa de molt difícil curació, va invocar la Mare de Déu de Lluc i als pocs dies va començar a sentir millorança, i ara està bé del tot. Profundament agrait per aquest motiu i per la protecció de la Verge en els seus assumptes, puja a Lluc i fa celebrar unes misses en acció de gràcies.

Dia 9.—Els esposos Gabriel Bibiloni i Miquela Andreu, residents a Binissalem, vénen al Santuari per oferir a la Verge el seu primer fill Gabriel Maria de Lluc, de 9 dies d'edat.

Dia 10.—Jordi Gomila, de Sa Pobla ve a peu des d'aquella ciutat, complint una promesa feta a la Moreneta si trobava aigua a un pou que estava fent a ca-seva. A més, entrega els 5 primers quilos de mongetes regades ja amb l'abundosa aigua trobada.

Dia 14.—Margarida Janer agraeix la curació del seu fill Miquel Rosselló fent cantar una Salve i un Tedeum.

Matrimonis

Dia 25 d'agost.—Emilio Andazola amb Antònia Socies.

Dia 17 setembre.—Mateu Munar amb Francisca Martorell.

Nota meteorològica

Temp. màxima: 33 graus, dies 20 d'agost i 12 setembre.

Temp. mínima: 15 graus, dia 30 d'agost.

Pluja: 16 litres.

Confreres difunts

Magdalena Mayol Coll, morí a Sóller el dia 20 d'agost.

Era gran devota de la Mare de Déu de Lluc i des de molt antic, subscriptora i confrare.

Donya Catalina Barceló va morir a Vilafranca, dia 14 d'agost, invocant la Verge de Lluc, a qui havia donat dos dels seus fills, avui missioners dels SS. CC. Després de nou mesos de penosíssima malaltia i enmig de terribles sofriments, deia «som feliç».

El 16 de setembre ha traspasat d'aquesta present vida el senyor Antoni Marcús i Catany, als 83 anys d'edat. Descansi en la pau del Senyor.

DONATIVOS PARA EL NUEVO TRONO

	<u>Ptas.</u>		<u>Ptas.</u>
X. X.	125'00	ASOCIACION	
D. ^a Catalina Marcé	500'00	ANTIGUOS BLAUETS	18 670'00
» Margarita Sansó	100'00	Una devota de Palma	1.000'00
» Francisca Sastre	100'00	» » »	1.000'00
D. Fernando Truyols	1.000'00	LLORET DE VISTA ALEGRE	1.008'00
Familia Gea	100'00	Sra. Cornell	100'00
D. Pedro Serra y J. Buades	100'00	D. Juan Pizá	125'00
X. X.	350'00	Hnas. Raymond	100'00
D. Bartolomé Saurina	100'00	D. Lorenzo Moyá Gilabert	100'00
Un devoto	25'00	D. Antonio Garau (Sóller)	1.600'00
Unos enfermos	50'00	Guia turismo	100'00
D. Gabriel Cortés	500'00	D. Miguel Gayá	100'00
X. X.	25'00	Devota de Palma	50'00
D. Antonio Vidal y Sra.	1.000'00	D. Francisco Servera, Pbro.	200'00
Anónimo de Palma	100'00	Mr. Gordon Banks	1 660'00
D. Bartolomé Quetglas, Pbro.	300'00	Familia Horrach (Palma)	250'00
X. X.	100'00	D. ^a María Colom	75'00
D. ^a Dolores Lladó (Palma)	25'00	D. Miguel Mazoles	50'00
D. José Iglesias y D. ^a Ignacia Torrent	1.000'00	D. ^a María Vicens (Buñola)	50'00
D. ^a María Martí	100'00	» Margarita Bauzá	250'00
Varios anónimos de Palma	700'00	Rvdo. P. José Capó, C. O.	25'00

ASSOCIACIÓ D'ANTICS BLAUETS

XXIV ASSEMBLEA A LLUC

La XXIV Assemblea anual reglamentària de l'Associació d'Antics Blauets ha tengut lloc al Santuari de Lluc el diumenge dia 2 de setembre passat.

De tots els pobles de Mallorca han acudit els Blauets d'antany, els homes fets i madurs, que amb les seves veus greus han tornat a cantar la Moreneta amb profunda enyorança dels anys de la seva infantesa

A les 11, i després d'una solemníssima entrada en processó a la basilica, hi hagué Ofici que celebrà el P. Prior Miquel Ollers, M. SS. CC. assistit de diaca i subdiaca per dos col·legials del Santuari. Predicà un eloqüent sermó l'antic Blauet P. Marc Vallori, de la Congregació de l'Oratori de Palma, i, acabat l'Ofici, es cantà l'himne oficial de l'Associació. Tot seguit la nombrosa concurrència desfilà pel nou Cambril a pregar davant la Verge.

A les 12 i mitja va tenir lloc l'Assemblea a la Sala d'actes del Santuari, amb lectura i aprovació de la Memòria i del Balanç del curs passat, intervencions diverses dels assembleistes i parlaments finals del President Mn. Rafael Juan i Mas i del Prior P. Ollers

En el transcurs del seu parlament, el President dels Antics Blauets va fer ofrena al P. Prior, de l'import recaptat durant aquest any entre els nostres associats per tal de costejar les quatre escultures de bronzo del Cambril, i que ja en aquesta primera entrega pujà la quantitat de 18.670 pessetes.

El P. Prior agrai vivíssimament l'esplèndid obsequi, i ponderà amb delicades frases l'alta significació mariana de l'Associació dels Antics Blauets i l'amor que sempre han demostrat vers el nostre Santuari.

La festa finalitzà, com sempre, amb unes fotografies i un dinar de germanor al restaurant de la Font Coberta.

LA BRUIXA DE CA'N NORET

**Bones raons
i males intencions**

SA bruixa de Ca'n Noret era un dimoni en vida, més vell que Noè, geperut i prim com una serp, que se passava la vida donant disgusts a la gent.

Vivia dins una barraca, devora un bell casal amb jardí que sempre li havia causat enveja, i tenia tota casta de serps, òlibes, mussols, calàpets, aranyes, i altres animals amb verí per fer les seves bruixeries, de manera que mai no li faltaven filtres endimoniats ni potingos rars.

Amb això, un dia, a la casa de devora, s'hi presenten veinats nous de fora poble a viure-hi, un matrimoni jove sense infants, i les darreres que tenien que a la barraca d'aprop hi visqués una bruixa.

Passaren un parell de dies i la senyora de Ca'n Noret (que així s'anomenava aquella casa), passava uns vespres molt dolents, sense poder dormir i amb un mal de cap ferest.

El seu marit li va dir:

—No tenguis por. Avui vespre vetlaré devora el llit, et faré tasses d'herbes i ben aviat estaràs bona.

I així ho va fer, mes a mitjanit, com les nits anteriors, aquella doneta tornava tenir mal de cap, ofegor, i no podia aclucar els ulls.

En aquell moment, l'homo veu una aranya molt grossa que filava prop de la finestra; s'hi acosta amb un verdanc, però com arriba, ja l'insecte ha desaparegut.

—Ací veig la mà del dimoni! —digué tot esglaiat.— I què serà això?

El segon vespre passà just lo mateix. Aquell homo vetla qui vetla, la seva dona sofreix qui sofreix, veu una aranya que filant puja i davalla per devers la finestra, i com el senyor s'hi acosta, desapareix.

—Sobretot! Això ja és massa! —deia ell—. Baix de bona teulada hem vengut a fer-nos les sopes! Prou que ho veig que aquesta casa està embruixada.

I com sempre, a trenc d'alba, aquella dona no tenia pus dolors ni mal de cap.

Al dematí, quan l'homo hagué partit a fer feina, ella sortí al jardí per regar les flors, i podeu pensar que quan més entre-tenguda estava, hi guaità la bruixa per darrera una paret, dient-li:

—Oh! I tu que ets la nova veinada? Te deu agradar molt aquesta casa... no és ver?

—Gens ni gota, padrineta! Sabeu quin mal de cap que m'hi agafa!

—Idò, saps què has de fer?

—Digau.

—Cada vegada que tenguis aquests dolors, digues: *Rei dels dimonis, aidau-me!* I tot d'una et fugirà el mal.

Ella romangué sense paraula, i va veure que aquella jaia no podia ésser més que una bruixa.

Al capvespre contà tot allò al seu homo i durant la nit, mentre ella dormia, ell vetlava.

Tan llarg li pareixia el vespre, que es va quedar becant fins que un remeulo el despertà.

Un moix negre botà del llit de la seva dona i ho donà a les cames, però aquesta vegada l'homo, abans que arribàs a la porta, ja li hagué entaferrat garrotada damunt una cuixa.

I aquell moix, com si li hagués pegat un llamp damunt, se tirà escales per avall, amb la cama coixa i un os sortit de lloc, i ja no el tornaren veure més. I heu de creure que al dematí següent, aquella bruixota anava coixa de tot, amb una cama rompuda...

I no tornà fer més bruixeries als habitants de Ca'n Noret.

Bona estava ella per anar amb crosses als seus anys!

MIQUEL FERRÀ I MARTORELL

COVERBOS

UN graciós anà a ca un pintor amic seu a fer-li visita, i li digué:

—M'han dit que ja has acabat es teu quadro.

—Sí, ahir el vaig acabar.

—Idò, mira, demà tornaré amb un senyor molt ric que desitja...

—No, no véngues, perquè no vull que es meu quadro vagi judicat a s'Exposició.

—Fas mal, perquè aquest senyor que jo et dic, donaria dos mil duros sols per veure'l.

—Dos mil duros per veure'l?

—Sí, perquè es cego.

UNA vegada se morí un senyor i ets hereus se'n dugueren tots es trastos de casa sense deixar res. Un criat, quan va veure això, digué a s'altre:

—Has vist, Juan? Ell se n'han duit tot quant hi havia, i res han deixat per noltros.

—I això t'estranya? tu veus que se n'han duit es senyor i tot.

* * *

BON dia tenga. Que no hi és don Jaume?

—Som jo. Què duis?

—Tenga, vet aqueixa tortada que es senyor li envia; i ha dit que molts anys.

—Bé, gràcies. Diga-li que no havia de fer això. Dona-li memòries. Jas, això per tu. (Renou de ferralla).

Un minut després:

—Deling, deling.

Surt sa criada:

—Que no hi és don Jaume?

—Què volíeu?

—Venia per aquest compte des sastre, si no li cau malament.

Sa criada se n'entra per allà endins, i torna sortir:

—Ell ara no hi és.

—I quina hora l'hi podré trobar?

—Ell se n'és anat a fora, i no ha deixat dit res...

—Bono, idò. Ja tornaré.

Encara Na Tonina no ha tancat sa porta, surt don Jaume, enfadat:

—Tanca, Tonina; i no òbrigues a ningú que vénga amb ses mans buides! Mirau que és molt, això, que un homo mai puga fer sa festa en pau!

DE «L'IGNORÀNCIA»

OBSERVACIÓ

Per error en la numeració d'aquesta revista cal esmenar els números de juliol i d'agost-setembre que en lloc de figurar amb els 496 i 497-498 han d'èsser els 497 i 498-499 respectivament. Amb el present, que du el 500, deixam degudament restablerta la dita numeració.

Les RONDALIES MALLORQUINES

*que són escoltades amb tant de gust
en les emissions de Ràdio Popular*

*poden ésser assaborides a tota hora
llegint-les en els setze toms que hi
ha publicats.*

En preparació, vuit toms més.

Preu: 20 ptes. el tom.

Distribució: LLIBRES MALLORCA

Call, 1.

Telefon 13588.

Palma.